

WFT CONSUMPTIEF KREDIET SAMENVATTING

WFTsamenvattingen

Alphen aan den Rijn

Alle rechten voorbehouden

Deze uitgave is met veel zorg samengesteld. De juistheid van de gegevens is mede afhankelijk van informatie die ons door derden is verstrekt. WFTsamenvattingen aanvaardt geen aansprakelijkheid voor onjuistheden of onvolledigheden.

© Copyright: dit document is auteursrechtelijk beschermd. Het is verboden dit document te verspreiden, te vermenigvuldigen of op een andere wijze openbaar te maken zonder schriftelijke toestemming van WFTsamenvattingen.

Inhoudsopgave

Deel 1: Wet- en regelgeving

1. Wet op het financieel toezicht (Wft) en Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen (BGfo).....	2
2. Wet op het consumentenkrediet (WCK) en het Burgerlijk Wetboek (BW)	3
3. Richtlijn consumentenkrediet	4
4. Kredietverleners en intermediair	5

Deel 2: Inventariseren van de klantgegevens

1. Juridische aspecten	6
2. Bureau Krediet Registratie (BKR)	7

Deel 3: Risicoanalyse

1. Analyseren en opstellen (schriftelijk) advies	8
2. Inkomensbronnen	9
3. Risico's	9
4. Hoogte aanvraag en kredietvergoeding.....	10
5. Overkreditering	10
6. Inkomensrisico's	17

Deel 4: Advies en bemiddeling

1. Informatieverplichtingen	18
2. Verschillende kredietvormen	18
3. Aflosvormen	19
4. Economische looptijd	19
5. Alternatieve financieringsvormen	20
6. Fiscale aspecten	21
7. Zekerheden	24

Deel 5: Beheren en actueel houden van het advies

1. Mutaties.....	25
2. Vervroegde aflossing	26
3. Wanbetaling	28
4. Vertragsrente.....	29
5. Beslaglegging en uitwinning.....	30
6. Wettelijke schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp)	30

Deel 1: Wet- en regelgeving

1. Wet op het financieel toezicht (Wft) en Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen (BGfo)

Wet op financieel toezicht (Wft)

De zorgplicht rondom het kredietadvies is voornamelijk geregeld in de Wft en de uitwerking ervan in het BGfo. De zorgplicht omvat informatieverstrekking, klantprofiel en klachtenafwikkeling.

Als een financieel dienstverlener een klant adviseert dan moet deze informatie inwinnen over de persoonlijke situatie van de klant en zich een beeld vormen van diens wensen. Dit staat ook wel bekend als de 'know-your-customer-regel'. Hiervoor moet een klantprofiel worden opgesteld. Tijdens het adviestraject moet daarnaast ook een 'paper trail' worden bijgehouden. Dit betekent dat de motivatie voor het advies (klantprofiel) en het advies op papier worden vastgelegd. De wet kent geen verplichting voor de klant om het klantprofiel te ondertekenen.

De verplichting van een klantprofiel geldt voor consumptieve kredieten met een krediet som of kredietlimiet vanaf € 1.000. Een klantprofiel moet de volgende informatie bevatten:

- **Financiële positie:** de inkomens- en vermogenspositie van de klant. Wat betreft het inkomen, wordt er zowel naar het huidige als toekomstige inkomen gekeken. Zo kan pensionering bijv. inkomensschommelingen teweegbrengen. Als een krediet wordt aangegaan met een looptijd van 120 maanden, en de klant gaat met pensioen met 48 maanden, dan moet het krediet ook na pensionering nog verantwoord zijn.
- **Kennis en ervaring met het product:** als een klant een product voor het eerst afsluit dan zal de adviseur uitgebreider moeten stilstaan bij de voorwaarden van het product. Klanten die bijv. al vaker een krediet hebben afgesloten hebben hier minder behoefte aan. De adviseur moet vastleggen hoe hij dit toetst.
- **Doelstellingen:** de adviseur kan op basis van de doelstellingen van de klant een passend krediet adviseren. Zo is bij een doorlopende kredietbehoefte een doorlopend krediet geschikt. Bij de aanschaf van een auto is een aflopend krediet juist weer meer passend omdat de looptijd dan is afgestemd op de levensduur van het goed.
- **Risicobereidheid:** dit speelt een rol bij kredietvormen met een beleggingscomponent. Andere risico's die een klant loopt zijn het risico van werkloosheid, arbeidsongeschiktheid en overlijden. In hoeverre is de klant bereid om deze risico's af te dekken? Ook speelt het renterisico een rol: variabele of vaste rente?

Let op: een klantprofiel is veranderlijk. Bestaande klantsituaties kunnen wijzigen, bijv. door een andere gezinssituatie, arbeidsongeschiktheid, echtscheiding, werkloosheid etc. Deze wijzigingen kunnen van invloed zijn op het klantprofiel. De adviseur moet dan nagaan of het financiële product nog steeds past bij de wensen en verwachtingen van de klant.

NVB/VFN Gedragscode Consumptief Krediet

Deze Gedragscode is opgesteld door de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) en bevat normen die tot doel hebben te kunnen vaststellen of kredietverlening aan de consument verantwoord is. Sinds 1 januari 2025 is de NVB niet meer betrokken bij de Gedragscode. Het beheer en onderhoud is zelfstandig voortgezet door de Vereniging Financieringsondernemingen Nederland (VFN). Let op: een Gedragscode is geen wetgeving.

De Gedragscode is van toepassing op alle consumptieve kredieten. In de Gedragscode is o.a. opgenomen dat:

- Het advies in overeenstemming moet zijn met de doelstellingen van de klant;
- De doelstellingen in het advies moeten worden opgenomen en dat in het advies gemotiveerd moet worden waarom een bepaalde kredietvorm is geadviseerd;
- Bij het opstellen van het advies moet rekening worden gehouden met toekomstige ontwikkelingen (zoals pensionering);
- Het advies dient te zijn afgestemd op de individuele klant – de overwegingen om tot een bepaalde kredietvorm te komen zijn dus te herleiden naar de doelstellingen van de individuele klant.

Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen (BGfo)

De Wft regelt de vergunningsplicht en geeft aan op welke diensten en dienstverlening het toezicht gericht is. Het BGfo geeft invulling aan de regels van de Wft.

In de BGfo is ter voorkoming van overkreditering een drietal artikelen opgenomen:

- Een aanbieder is verplicht om informatie over de financiële positie van de consument op te vragen op een duurzame informatiedrager – dit geldt voor kredieten met een totaal kredietbedrag hoger dan € 1.000.
- Bij kredieten die hoger zijn dan € 250 moet het Bureau Krediet Registratie (BKR) worden geraadpleegd.
- De aanbieder moet de criteria die hij gebruikt ter beoordeling van de kredietaanvraag vastleggen.

In de BGfo zijn ook regels opgenomen over de vakbekwaamheid van medewerkers, klachtenafhandeling, informatieverstrekking etc.

2. Wet op het consumentenkrediet (WCK) en het Burgerlijk Wetboek (BW)

Wet op het consumentenkrediet (WCK)

Het doel van de WCK is het beschermen van kredietnemers tegen mogelijk onoorbare of ondeskundige praktijken van beroeps- of bedrijfsmatige kredietgevers. De WCK is gedeeltelijk opgegaan in de Wft en het BW (boek 7, titel 2A). Er is nog slechts een aantal artikelen uit de WCK van kracht, waaronder het artikel over schuldbemiddeling. De WCK geldt niet voor krediettransacties met een krediet som hoger dan € 40.000.

Burgerlijk Wetboek (BW)

In boek 7 titel 2A zijn de consumentenkredietovereenkomsten nader geregeld. Hierin staat onder andere vermeld dat de volgende gegevens ten aanzien van het krediet in de kredietovereenkomst moeten worden opgenomen:

- Soort krediet;
- Identiteit en geografisch adres van de kredietgever of -bemiddelaar;
- Duur van de kredietovereenkomst;
- Totaal kredietbedrag en voorwaarden voor verstrekking van het krediet;
- Debetrentevoet;
- Jaarlijks kostenpercentage en totaal door de klant te betalen bedrag berekend bij het sluiten van de overeenkomst;
- Bedrag, aantal en frequentie van de door de klant te verrichten betalingen.

Als het om een krediet met aflossing gaat, dan moet er een aflossingstabel in worden opgenomen. Hierin moeten de te betalen bedragen en betalingstermijnen staan. Deze moeten zijn berekend op basis van de afgesproken rentevoet. Gaat het om een krediet zonder aflossing? Dan moeten de rente en kosten per betalingstermijn worden opgenomen.

Jaarlijks kostenpercentage (JKP): een percentage dat aangeeft hoeveel een lening of krediet jaarlijks kost inclusief alle bijkomende kosten zoals rente, verzekeringen en andere verplichte kosten. Het is een handige manier om leningen van verschillende aanbieders te vergelijken omdat het een totaalbeeld geeft van de werkelijke kosten. In de Richtlijn consumentenkrediet is een formule opgenomen waarmee kredietgevers in alle lidstaten dit moeten berekenen.

Rechten en verplichtingen

Naast informatie over het krediet moeten in de kredietovereenkomst ook de rechten en verplichtingen worden opgenomen (BW). Deze zijn gelijk aan de gegevens die in de precontractuele fase moeten worden aangeboden plus:

- **Betalingsverplichting en de rentevoet die geldt bij achterstallige betalingen:** een klant moet aan zijn verplichtingen voldoen en dus op tijd betalen. Als de klant te laat betaalt, mag de kredietgever maatregelen nemen en extra rente in rekening brengen. Deze rentevoet moet in de kredietovereenkomst staan.
- **Herroepingsrecht:** de klant mag de kredietovereenkomst zonder opgave van redenen binnen 14 dagen na het afsluiten van de overeenkomst ontbinden. Hier zijn geen extra kosten aan verbonden. De klant moet het geleende bedrag terugbetalen en rente betalen over de dagen waarover hij over het geld beschikte.
- **Recht van vervroegde aflossing:** een klant mag zijn lening geheel of gedeeltelijk vervroegd aflossen. De mogelijkheden en voorwaarden hiervoor moeten in de kredietovereenkomst staan. De klant heeft bij vervroegde aflossing recht op een verlaging van de totale kredietkosten. De kredietgever mag daarnaast (als dit in de voorwaarden staat) kosten in rekening brengen voor het vervroegd aflossen van een lening:
 - Een kredietgever mag maximaal 1% van het vervroegd afgeloste kredietbedrag in rekening brengen als de restantduur van de overeenkomst langer is dan 1 jaar.
 - Een kredietgever mag maximaal 0,5% van het vervroegd afgeloste kredietbedrag in rekening brengen als de restantduur van de overeenkomst korter is dan 1 jaar.
- **Een kredietovereenkomst voor onbepaalde looptijd kan altijd kosteloos worden beëindigd.**

Klachtenprocedure

In de kredietovereenkomst moet een klachtenprocedure zijn opgenomen.

3. Richtlijn consumentenkrediet

Richtlijn 2008/48/EG – Richtlijn consumentenkrediet

Een consument wordt beschermd tegen oneerlijke en misleidende praktijken. In de Richtlijn consumentenkrediet zijn:

- Specifieke bepalingen opgenomen over reclame voor kredietovereenkomsten, en ook over de standaardinformatie die in deze uitingen moeten worden opgenomen;
- Specifieke voorschriften opgenomen over de informatie die de kredietgever (of de kredietbemiddelaar) geruime tijd voorafgaand aan het sluiten van de kredietovereenkomst aan de consument dient te verstrekken.

De Wft onderscheidt twee fasen waarin de financieel dienstverlener informatie aan consumenten verstrekt:

- **Precontractuele fase:** de periode voordat er een overeenkomst is;
- **Postcontractuele fase:** de periode na het afsluiten van de overeenkomst.

Precontractuele en postcontractuele informatieverplichtingen voor consumptief krediet zijn essentieel om consumenten te beschermen en hen in staat te stellen om weloverwogen beslissingen te nemen bij het afsluiten en gedurende de looptijd van een consumptief krediet. De AFM houdt toezicht op naleving van deze regels.

Precontractuele informatieverplichtingen

De Wft schrijft voor dat de financieel dienstverlener voorafgaand aan het aangaan van een overeenkomst informatie moet verstrekken over de dienstverlening en de kenmerken van het betreffende financiële product:

- Welke positie neemt de financieel dienstverlener in (kredietgever, adviseur, bemiddelaar) en over welke vergunning(en) beschikt hij in het kader van de Wft;
- Kenbaar maken van de handelsnaam, het statutair adres, en de geldende klachtenprocedure;
- Een bemiddelaar moet kenbaar maken of en in hoeverre hij een volmacht van de kredietgever heeft en of hij exclusief voor één of meer kredietgevers werkt.

De financieel dienstverlener is verplicht om aan te geven of er wel of niet advies wordt verstrekt. Hierbij geldt dat als dit niet duidelijk is, er altijd sprake is van advies. Bij execution-only moet de financieel dienstverlener de consument wijzen op de daaraan verbonden risico's.

Postcontractuele fase

De zorgplicht vereist dat de financieel dienstverlener de consument tijdens de looptijd van het product informeert over belangrijke wijzigingen die zich in de financiële dienst of het product voordoen. Een belangrijke wijziging is bijv. een verandering van of relevante regelgeving met betrekking tot consumptief krediet.

Belangrijke punten van de richtlijn 2008/48/EG

- **Informatieplicht:** kredietverstrekkers moeten consumenten duidelijke, begrijpelijke en volledige informatie verstrekken vóór en tijdens het sluiten van een kredietovereenkomst. Dit houdt o.a. in dat consumenten geïnformeerd worden over de rente en kosten, het leenbedrag, de looptijd en voorwaarden van het krediet.
- **Europese Standaardinformatie:** zoals het Standaard Europese kredietinformatieblad (Standard European Consumer Credit Information - SECCI). Kredietverstrekkers moeten dit document aan consumenten verstrekken. Consumenten kunnen hiermee verschillende kredieten onderling met elkaar vergelijken.
- **Kredietwaardigheidsbeoordeling:** kredietverstrekkers zijn verplicht om de kredietwaardigheid van de consument te beoordelen voordat zij een lening verstrekken. Dit moet voorkomen dat consumenten meer lenen dan zij zich kunnen veroorloven.
- **Herroepingsrecht:** consumenten hebben het recht om een kredietovereenkomst binnen 14 dagen na het sluiten van het contract te herroepen zonder opgave van reden (bedenktijd).
- **Maximale rente en kosten:** de richtlijn stelt grenzen aan de rente en kosten die in rekening mogen worden gebracht voor consumentenkrediet. Dit beschermt de consument tegen onredelijke kosten en hoge rente.
- **Vroegtijdige aflossing:** consumenten hebben het recht om een lening vroegtijdig af te lossen. Hier mogen geen extra kosten voor in rekening worden gebracht, behalve de rente die al is opgebouwd tot het moment van de vervroegde aflossing.
- **Afspraken over kredietdocumentatie:** de richtlijn stelt eisen aan de vorm en inhoud van de kredietovereenkomsten en bijbehorende documentatie. Zo weten consumenten precies waar ze aan toe zijn.

Een kredietovereenkomst dient aan te worden gegaan op papier of een andere duurzame drager. Als niet aan deze vormvereiste is voldaan, dan is de overeenkomst nietig. Dit betekent dat de overeenkomst nooit heeft bestaan. Alle afspraken die zijn gemaakt, kunnen niet worden afgedwongen, en zijn juridisch niet geldig.